

LO GERONÉS

PERIÓDICH DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Gerona.	1 pesseta trimestre
Fora.	1'25 id. id.
Estranger.	1'50 id. id.

Un número 10 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

Rambla Llibertat, 31

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletos, etc., que s' remetin a la Redacció, se 'n donará compte en lo Setmanari

Any 5.^{nt}

Dijous 15 de Desembre de 1898

Núm. 240.

D' UN DISCURS D' EN GUIMERA

Amich Aldavert: regirant papers m' he trobat ab lo discurs que vaig llegir a la Assamblea de Girona que farà un any y mitj. Alashoras se perseguia rabiosament tota propaganda catalanista, essent una de las sevas víctimas, com sempre, nostra estimada *Renaiçensa*, que va tenir d' apareixer al Vendrell per haverse-la volguda matar privant-la de sortir a Barcelona.

No es pas tan lluny aquell temps pera que fem memoria de com estavan ja. Espanya y Catalunya: més com lo discurs, que no 's va publicar, pot servir encare, per no haver perdut la seva oportunitat, te 'n faig á mans lo tros final per si ho vols estampar a *La Renaiçensa*.

Diu lo següent:

Tenim rahó nosaltres en la nostra propaganda, porque ho sabem nosaltres que la tenim, y porque, arrossegats per las circumstancias del moment, fins nos la donan los més encarnissats dels enemichs nostres. La autonomia de las regions fins ells mateixos han de reconeixer que condueix a la pau y al apagament dels ódis dels pobles: y 'ls governs se 'n convencen, encara que ben tart á voltas, com are, en las colonias; porque quan han afluijat los cargols y aixecat las comportas pera que transcorri més lliurement la vida, ja las resclosas se trobavan plenas de sanch fins dalt, sanch de germans nostres ben malaguanyada.

Més no hem de temer, companys del catalanisme, las persecucions injustas dels enemichs irats de la nostra propaganda. Som honrats; tenim política honrada; vivim de lo nostre y del nostre treball; ningú de nosaltres viu com á cranch arrapat á las llagas d' Espanya. No hem de temer, no, de la arrogancia, impotent, ja avuy, del desatentat centralisme, que li tremola 'l cos, y no de por, que no veu 'l perill, sino de vellesa com los seus homes. Desapareixen los homes més sencers dels seus partits; la joventut no surt de las escolas, ni de las Universitats, ni d' enloch pera infiltrarshi la seva vida. Tot es caygut ó á punt de caure. Si 'ls que viuen á l' ombra d' aquest govern y d' ell se nodreixen encara 'l veuen molt alt, es porque la nació cada dia es troba més baixa.

Y va baixant, senyors y companys, per las barrassadas del mateix govern que tot ho extrema porque s' ho sent que s' acaba; porque s' ho sent que es pobre de tot, y 's troba desamparat do la opinió pública; porque li falta fins l' ayre; porque no te fé en res, y com que no 'n té, no pot encomanarla als altres. Per aixó tot lo que té cara de salut y frèscor de juvenesa com lo catalanisme l' ofèn y 'l desespera y en contra d' ell vol esbravar sa cólera d' impotencia! Pera qui no 'l conegués li semblarian aquestas persecucions que son senyals de vida. Fa com los malalts: quan s' arrapan feréstegament a lo que tenen aprop y unglejan y estiran los llensols es senyal d' agonía. Agonía, sí, agonía de diners, agonía de criteri, agonía de la pitjor de las agonías políticas avuy; agonía de patria y de nació centralista y unificadora.

Resulta, donchs, que s' està mudant lo pes en los plats de las balansas d' Espanya; que ja no fa 'l pés la absorció y la nivellació en la conciencia pública, y s' acaba; y que pesan més cada dia 'l nostres ideals, que ja no son fantasias de somniadors poetas en cap indret de la nostra terra. Ells se 'n van, los enemichs míscols, en lo més espantós dels silencis y la més eloquent de las soletats, que es lo major dels desprestis; y nosaltres venim á la vida en mitj del entusiasme: després de llarga ausencia tornem á la casa dels pares. Portem ab nosaltres feixut bagatge d' esperancies, y 'ns trobem ab la bona rebuda de tothom, fins dels homes més indiferents, més calculadors, d' aquells que diuen que quant tot s' ha probat inútilment á Espanya y tot l' ha ajudat á caure entre runes, volen veure al menos quin fruyt donará lo que

per ella es nou, y pera nosaltres, essent sempre vell, també será sempre més que nou, novíssim.

Avant donchs y fora, en la nostra empresa. No 'ns cansém may de predicarla aquesta restauració de Catalunya; fiquemnos per tot en la nostra feyna, més essent qui som, més no amagant may d' ahont venim ni ahont volém arribar. Caminém ab lo front alt y sense amagar la cara; no 'ns aturém per las amenassas, ni 'ns girém per los afalachs dels que 'ns volen apartar de la via honrada. Sigué intransigents de tot lo que sigui contrari de casa; no volguém apedassar lo que se 'n va á trossos. Foch nou; y lo que no 's puga salvar que 's cremi. Quan los pagesos troban moltes herbas en lo camp que s' hi han arrelat forsa... fan foch nou! No creman tansols las malas herbas, sino la terra, porque las llevors hi son escampadas. Y nosaltres més que destruir als homes que prou la vellesa se 'ls emporta, volém acabar ab lo sistema. Y á més, senyors, que 'l Regionalisme es la política del dia en lo mon, y nosaltres y altres pobles de Espanya estém fent no més lo que fan altres pobles oprimits de la terra, que quan torna la primavera, més tart ó més aviat, trayent majors ó menors esplets, pera tots arriba.

Y pera acabar, senyors y companys de catalanisme: y deixémo dir un altre cop, encare que ho penseu com jo y ja ho hagueu sentit cent vegadas. La volém y hem d' arribarhi á la possessió d' aquesta terra de Catalunya. Y la volém porque hi tenim més dret que ningú assobre d' ella. Es nostra porque la estimém més que 'ls altres; porque hi tenim en ella totas las nostras alegrías; porque 'ns hi persegueixen per aquest acendrat afecte; porque en ella hi donarem l' últim sospir y ella será cos de nostre cos guardant nostras cendras; porque ella es lo nostre mon; que si 's partís la terra are mateix en un cataclisme de la naturalesa, també hi rodolaríam per lo cel nosaltres ab aquest tros de mont, sols ab ell, y ell sol y content ab la nostra companyia.

May los catalans han renunciat al seus drets sobre Catalunya. Se 'ls va despossehir del seu domini per la baixa trahició, per la vil alevostia, per la fam en los sitis, per las deportacions, per los fusellaments y per las degollas y 'ls carnatges en las batallas. Sigles y sigles fa que se la roba, se la espolla y se la desagna. Sigles y sigles fa que 'n protesta de totas maneras; per los prechs, per las rahons, per lo treball y per las armas. Pot haver callat devegadas y fins poden haver arribat á creure 'ls seus enemichs que era morta. May, ni ho haurán somniat tantsols que estés convensuda de ben endintre, y menos, molt menos, conformada.

Si no se n' hauria aconsolat may de perdre la llibertat y la vida veyentse com á joyell d' un estat poderosíssim, dominador de dos mons, ab un sol per corona que may tingués posta, com se 'n pot aconsolar avuy que l' estat espanyol balandreja sense que vegi tornar á sortir aquell sol que 'ls catalans li enviaren d' Orient pera que admirés las nostras grandesas del Mediterrani, y que ell, l' estat espanyol, ab sas imprudencias y sos vicis ha deixat pòndres á Occident en sas mal asseguradas grandesas del Atlántich?

No s' ha cridat ni s' cridarà may aquí 'l rompan flas dels castellans, pera barrejarhi á la escampada a tota Catalunya dintre d' Espanya. Bé está que Espanya sigui un tot; més per l' afecte, per las conveniencias mútuas, per la representació y defensa davant dels altres estats de la terra: més dintre d' aquest tot també es un tot Catalunya, que l' esperit va darrera 'l cos, y allà ahont hi queda aquest cos hi será sempre son ánima.

Volém estar al damunt de la terra d' Espanya, units y separats al mateix temps; com hi estém per ma del govern mateix, units y separats en los sagells, en las monedas y en l' escut mateix d' Espanya.

Miréusho, senyors en ell: tocant á Castilla y á Navarra hi ha Catalunya y Lleó á l' altra banda. May la una regió sobre de l' altra, ni en l' escut ni en la te-

rra: essent Catalunya quarter en l' escut d' Espanya com es, més en ell tenint escut propi, lo de las quatre barras. Y dividits dels altres quarters per los brassos d' una creu; que la creu, aixís com está sobre 'ls sagells y las monedas y l' escut, pera agermanar y dividir, y té d' estar per lo mateix entre y sobre Catalunya y Espanya. Que la creu simbolisa la armonía y l' amor y la pau entre homes y homes y entre pobles y pobles, si es la creu de Jesús. No, si la del mal lladre.

ANGEL GUIMERA.

Correspondencia de Perpinyá

1er de desembre de 1898.

Los catalanistes de Rosselló han tingut lo gust de veure mossen Jacinto Verdaguer, á Perpinyá, uns quants dies; ha vingut per motiu de la benedició de la capella de Jesús-Infant, á l' iglesia de Sant-Joseph.

Quan traduhí, al francés, lo poema *Jesús-Infant*, de mossen Verdaguer, lo senyor don Justí Pépratx (que Deu li pagui tan bona obra) ne dedicá lo diner de la venda á l' erecció d' una capella de Jesús-Infant; després d' un any de treballs, la capella, are, era llesta. L' altar, tot de márbre, ofereix un conjunt artístich y religiós; lo Jesuset, es una bonica estatua que 'l representa de l' edat de dotze anys y predicant, ja, al sailler del temple, á n' els maynatxós que 'l rodejan.

Las funcions han estat solemníssimes; las escolas de nins y nines de la parroquia las han seguit totas; y al celebrar la primera missa á n' eixa capella, mossen Jacinto llegí á la jovenalla una inspirada poesia, *Jesús-Infant als infants de Rosselló* (l' ha traduhit, lo senyor Pépratx).

A mossen Verdaguer, se li han multiplicat las mostres de bona estimació que li tenim los rossellonesos. Amb lo senyor Pépratx y mossen Font, rector de Sant-Joseph, ha visitat molts amichs literats y coneguts perpinyanesos; amb lo senyor Vassal, ha anat á veure las Santes-Hosties de Pezillá; amb lo senyor Delpont, ha dat una volta cap á la ciutadela de Perpinyá (es l' antich castell dels reys de Mallorca); y d' aquí ha pogut escampar una mirada á n' el gegantiu y nevat Canigo, y la planura rossellonesa, estesa desde la torre de Bantahull fins al puig de Tallaferro (celebrat dins lo poema *Canigó*).

Deu lo guardi molts anys, amb lo senyor Pépratx.

LLUIS PELLISSIER.

SECCIÓ COMERCIAL

Mercat de Gerona del die 10 de Desembre

Especies	Mesures	Pessetes
Blat	QUARTERA DE 80 LITRES.	20'00
Mestall	»	18'00
Ordi	»	10'00
Ségol	»	17'00
Civada	»	9'00
Besses	»	17'00
Mill	»	17'00
Pañis	»	14'00
Blat de moro	»	12'00
Llobins	»	10'00
Fabes	»	14'50
Fabó	»	15'50
Fassols	»	38'00
Monjetes	»	30'04
Ous	Dotzena	1'45

SECCIÓ RELIGIOSA

Santoral

Dijous 15. — St. Eusebi y St. Ireneo.
 Divendres 16. — St. Valenti y Sta. Adelaida. *Tèmpora* (de juni).
 Dissapte 17. — St. Llatzer. *Tèmpora* (dejuni).
 Diumenge 18. — *IV d' Adcent*. N. S. de la O. y St. Ruf.
 Dilluns 19. — St. Nemesi. St. Adjutori y Sta. Fausta.
 Dimars 20. — St. Domingo de Silos.
 Dimecres 21. — St. Tomás, apóstol.
 Dijous 22. — St. Zenón.
 Divendres 23. — Sta. Victoria y St. Sérvul.
 Dissapte 24. — St. Delfi (dejuni ab abstinencia.)

Quaranta Hores.

Los dias 15, 16 y 17, en la iglesia de las Josefinas; del 18 al 24 en la de la Mercé.

A LA MEMORIA D'EN NARCÍS DE FONTANILLES

QUAN SERÉ MORT

Aquesta poesia forma part d' un aplech quina publicació preparava l' malaguanyat Fontanilles (q. a. C. s.)

No podrà ni un punt la mort
de vora teu allunyar-me.
Al tornarse pols la carn
l' esperit restarà encare,
y seré per sempre ab tú
dia y nit, ma benaymada.
En lo raig de llum seré
que darà vida a tes galtes,
en lo perfum de les flors
que portis al pit posades,
en la terra que trepitjis,
de ton respirar en l' aire
y d' aquell que t' digni «esposa»
seré, amor, en les besades.

RECORDANSA

Quan ab més gran estima se té al amich y al company, es quan aquest es lluny de nosaltres; si es la mort que l' ha allunyat, si la separació es per sempre, es allavors quan se presenten en nostra memoria ab més alt relléu les seves qualitats, es allavors quan més lo trobem a faltar, quan més nos reca no tenirlo aprop.

Per aixó avuy qu' en Narcís de Fontanilles ha deixat per sempre nostre companyia, nos dihem els que fórem sos amichs y companys: «En sabia molt de fer poesies.» «Hauria estat gloria de nostres lletres.» «Era un ferm catalanista.» «¡¡Era un bon amich!!»

Gayrabé tothom el coneixia a Girona. ¡Qui no l' havia oit recitar poesies? ¡Qui no l' havia escoltat en sos entusiasmes per la causa catalana? Era d' aquells que tenen el dó de ferse simpáticos a tothom. Tot en ell era franquesa. ¡Malaguanyat Fontanilles!

Totes les tardes me sembla que l' he de trobar per anar a fer nostre passeig, que n' deyam de consuetut, de resultas d' un chiste d' ell.

Allavors era quan parlavam a plaher de literatura y de Catalanisme, nostres úniques cabories.

Ell també n' era de separatista y de loco y de criminal. ¡Y ab quin entusiasme esposava els seus projectes- ilusions!

L' altre die que vaig fer sol el passeig de consuetut que tants de cops havia fet ab la seva agradosa companyia, em vingueren a la memoria no poques conversacions ab ell tingudes. Vaig recordar com si me les acabés de dir aquestes paraules seves que m' digué ab l' entusiasme que li era habitual, pochos dies avans d' arregar la traydora malaltia que l' havia de dur a la mort:

«Ja veurás quins insurrectes ne sortirán dels meus deixebles. El més llonza seré bó per Maceo.»

Aquest recort me sugerí tot una pila de dubtes y cavilacions, que jo me formulava mitj confosos, com si fossin mos pensaments recorts d' un somni passat. Y altre cop me semblá que ohia aquelles seves paraules ab tota claretat. Tot pensanthi vaig preguntarme: «¿Resterá sense portarse a cap la bona obra d' en Fontanilles? ¿No l' desvellará ningú al nostre poble? Aqueix dubte me posá de mal-humor. Vaig apretar el pas y vaig fer via cap al Centre pera llegir diaris. Tenia fam de noticies.

Al pujarhi vaig toparme ab uns quants socis de la Joventut Catalanista (1) que n' baixavan. Un d' ells me participá ab gran entusiasme qu' havian acordat suscriures tots ells a la «Nació Catalana.» Aquesta noticia doná a mon dubte una contestació afirmativa y me feu reflexionar d' altre manera: No debades treballá per Catalunya tota aquesta generació que avuy comensa a desaparéixer y que personifican l' Aguiló, el gran patriarca de les lletres catalanes, y n' Romani y Puigdemolles, el respectable degá del catalanisme. De la seva feyna, els entusiasmes d' aquells xicots y ls nostres ne s' el fruyt. La tasca que s' proposava en Fontanilles se portará a cap. Nosaltres encara no hem comensat la feyna y rera nostre ja n' venen d' altres qu' encara portan més forta enbranzida. ¡Catalunya l' assolirá el die de sa redempció! El buyt qu' ha deixat en Fontanilles, d' altres l' ompliran.

¡Més ay! El buyt qu' ha deixat en lo cor dels quins fórem sos amichs y companys, aquest no l' omplirá ningú. Quan s' han viscut vint anys ja s' ha passat l' etat en que les amistats endinzen sos arrels en el cor. Quan se pert un amich se l' pert per sempre.

¡Descansi en pau el qui ho fou molt estimat nostre En Narcís de Fontanilles! Sols nos resta anyorar-lo. ¡¡Que Deu l' hagi perdonat!!

ALFONS ALSINA y PUJOL.

Al jove poeta y ferm regionalista En Narcís de Fontanilles

En eixa presó trista de tot mortal posada curt n' ha sigut l' estatge que t' concedí lo fat, la dalla destructora segant en flor ta vida un buyt entre nosaltres per sempre n' ha deixat.

Catalunya a qui aymavas com més no pot aymarse ab tú pert entusiasma y acerrim defensor, companys y amichs (te n' eram tots quants te coneixíam) ferida dolorosa rebém bell mitj del cor.

(1) Ens plaü fer constar de passada que aquesta novella associació composta en sa casi totalitat d' alumnes del Institut, gracies a sos entusiasmes, compta cada dia ab més elements.

Per xo no m' sento ab forsas per dirte 'l que volia, envá ma pensa busca dictar lo que 'l cor sent, mos llavis y ma ploma solsament repeteixen que Deu del Cel te tinga en son aculliment.

JOSEPH J. BORDAS.

Gerona.

RECOR T

Al amich Narcís lo coneixia de molt temps: l' any de gracia de 1896 vivia ab mi a Barcelona a la mateixa dispensa y allí m' explicava sos ideals, me comunicava ls seus projectes: tenia un caracter bastant observador y en sa conversació hi surtia de vegadas la nota cómica sense que ni ell ho notés. Sentia de veras y en materia literaria apreciava lo ho desseguida, tenint una especie d' observació justissima que denunciava qu' havia llegit molt... Espigolant per los camps de la poesia hauria arribat molt alt, si la mort avassalladora no hagués tronxat en lo mellor de sa crecudada aquest arbre qu' ab tan bona y potentia sava pujava... Allá a la Rambla, a Barcelona, eram cinch a qui ell portava la contraria y ns hi estiguérem desde las nou fins a las dos del dematí... y encara en Fontanilles no s' doná per convensut. Jo no sé lo que surti d' alló: discutian apassionadament lo drama Jesús de Nazareth de n' Guimerá, y encara ls hi vaig deixar: a n' a mi, Morfeu me tenia agafat per tots los quatre costats y no m' en volia deixar anar, aixis es que ls coixins me varen donar consell!... Per lo demés, a n' en Fontanilles l' estimava de veras y l' tenia per un verdader amich: estava al corrent de tot lo nou que sortia y al arribar a Barcelona m' ho comunicava desseguida: sa taula del cuarto era un verdader *maremagnum* de papers, revistas, diaris, llibres, tot ho deixava per tornar a comensar, y després de fer la digestió de lo que havia llegit, després del passeig, hi tornava ab més entusiasme que may: a Gerona l' amistad de Barcelona s' havia estret més encare, y alguna carta d' ell a La Junquera, la rebia ab verdadera satisfacció... Endevinava qu' arribaria molt alt y ja comensava a mirarlo com un dels puntals que faria rotllo en lo conreu de las lletres catalanas... Per aixó, per lo molt que valia, ls que l' comensavam a compéndrer lo plorém de veras: sembla estrany que tan rápida malaltia hagi mort en aquell cos, aquella vivacitat y aquella laboriositat tan continuadas. Plorémlo, estimats amichs, plorémlo, y aixis com lo recordém, dediquémi tots una pregaria!...

FRANCISCO BOSCH y ARMET.

A la memoria del anyorat amich y llorejat poeta

EN NARCÍS DE FONTANILLES

En la sorpresa de la seva mort, que no m' deixa, quan encare m' sembla que l' veig y sento plé de vida, franch y jovial com sempre era,.... ¡qué m' fa extrany y trist dir qu' es mort, pensar que ja no ns veurém més en aquesta vida!...

¡Pobre Fontanilles!... Morí quan sembla que tot mor en la naturalesa, quan cauben las fullas dels arbres y moren los papellons y son ja lluny las aurenetas: en mitx d' aquesta mortaldat, éll ha accentuat la nota trista de la naturalesa ab la seva mort sopçada, y el cor ens ha vessat de tristesa y s' ha cobert de dol.

¡Pobre amich, pobre company meu en las nits d' istiu, quan abdós, a l' hora que ns deixavan los demés companys y se n' anavan a retiro, sortíam pels aforas a respirar la fresca de la nit y esbargirnos en la soletat de la naturalesa y en llurs paisatjes banyats de lluna que tant nos agradavan!...

Recordo que quan feya lluna tiravam pel cantó de Santa Eugenia, y quan no, cap al portal del Carme y la font del Rey.

Llavors era quan m' agradava escoltarlo parlant de poesia y de poetas, llavors s' hi entusiasma y ens comunicavem més íntimament los gustos, las impresions y projectes dels treballs que teníam pensats.

Després tornavam a ciutat, donavam pels carrers lo que n' deyam nosaltres la *volta extranya*, per carrers certament extranys y deserts, y molas vegadas sota del llum elèctrich d' alguna cantonada, me llegia alguna poesia que l' havia entusiasmat, pera fèrmela conéixer, y que ns servia de tema de conversa.

En un d' aquestos passeigs de nit, no sé cóm, (era en el passeig del Carme) sortirem a parlar de morts, y recordo que m' deya que sempre, de tota la seva vida, s' havia pensat qu' havia de morir jove: d' aixó fa uns tres mesos.

¡Qui li havia de dir que al cap d' aquest temps passaria per allí, camí del cementiri, pera quedarshi!...

¡Pobre amich meu, ja no ns acompanyarém més, que Deu t' ha volgut per la seva companyia!...

Ben mirat, tú ets el qui hi has guanyat: ¿qué val aquesta vida miserable?

Nosaltres hi hem perdut més, que t' hem perdut a tu qu' eras un bon company, de conversa agradable y profítoa, que honravas la literatura patria y gironina.

Quan torni la primavera, ja no m' dirás com deyas al trobarne pel carrer: — Ja s' acostá l' istiu!... Tenim de tornarhi a fer la *volta extranya!*... — Sí, sí — jo t' contestava — ja s' acostá, ja sortirém a las nits. — Y ab aquella esperansa nos separavam, desitjant serhi aviat.

Are... ¡ja no m' ho dirás, ni t' veuré més, que la mort tot ho acaba en aquest mon; que Deu t' ha volgut ahont tot dura, y no existeix la pena, ahont... ab més gust desitjaria serte company, company per sempre, y abdós companys de Deu!...

ARTUR GIRBAL BALANDRU.

Al beuolgut amich y llorejat poeta

EN NARCÍS DE FONTANILLES

EN SA MORT

A etéreas regions de la armonia has donat, ver amich, forta volada; Gerona plora avuy tota endolada per tú qu' eres un fill que la enaltia.

La Parca sens pietat, en sa follia, ab intenció crudel, premeditada, segá una hermosa flor de tots preuhada en lo gemat jardí de la Poesia.

Los drets de Catalunya veneravas lluytant ab gran valor com fort atleta, y ab ferma convicció los defensavas.

Per xó jo en nostre parla pura y neta, aquella que ab afany tú conreuhavas, ¡Adéu! dich al amich; ¡Gloria al Poeta!

LLUIS MATAS y CARRÉ.

Desembre, 98

NOTA

En la mort del estimat amich y company d' ideals, En Narcís de Fontanilles y Gassull

El cel se mostrava endolat, cobert per una atapahida nivolada que enviava sobre la terra una pluja fina y abundosa... Tot respirava tristor, tot semblava plorar amargament, com si s' haguessin encomanat a la Natura las llágrimas de pena vessadas per la familia, y el serratment de cor dels nombrosos amichs que seguíam el cotxe, aquell cotxe tan trist, en el que anavan las pobres despullas del sér volgut, arrebatat per sempre d' aprop nostre pel cop brutal de la Dallayra eterna, la que no para un moment de segar vidas.

Pobre Narcís!... Quan — després de cercar per las tenebras del mon, la pesada ruta hon devia encaminar sos passos, — ovirava l' raig de llum que havia de recompensar els seus afanys y penas, mostrantli l' avenir que li comensava a somriure, se vá trobar tot d' una presoner de la Mort, que l' transportava en sos brassos al pabís desconegut, hont els que hi van s' hi quedan, tot esperant que retrunyi l' toch fatal y potent de la trompeta del Judici.

Oh! Quin dolor invadia la meva ánima, mentres seguia ab mirada persistent las sotragadas d' aquell cotxe, que conduhia, enclós per quatre fustas cobertas de blanch, el cadávre del pobre Narcís! Cóm espurnavan mos ulls, imaginántmel allá a dintre, tancat en presó tan estreta,.... justament éll, l' enamorat dels horitzons amples, per hon volava sa fantasia creadora, que s' manifestava a dolls y a la ventura, obehint a la inspiració més ardenta!... Y ab quina forsa quedavan gravats en mon cervell, com impresos en caràcters de foch, els versos d' aquell poeta, un dels que més contribuiren a la educació literaria del malaguanyat Narcís, mort com aquét a la flor de la edat y de las ilusions:...

«Quan tantas esperansas el cor tanca,
qué trist es el morir!,
qué trist es veure caure de la branca
la novella flor blanca
d' un admeller, gelat a mitj florir!...»

JOSEPH MORATÓ y GRAU.

En la mort del llorejat poeta catalá EN NARCÍS DE FONTANILLES

Gerona está de dol; la Mort li roba un digne fill que sempre la enaltia, y els cantis anyorará de qui sabia donar d' un ver amor, ferventa proba. Poeta de gran cor, la diuxa troba, lloant la Patria y fent sa apologia ab notas y ab accents plens d' armonia esclat d' inspiració, que a n' ell li sobra. Podrá pérdrers ton cos ¡febles despullas! pero a n' aquí hi queda instingible ton nom preclar assaborint la gloria, entrellassat de llor ab verdas fullas. Descansa en pau, amich, ja que impossible será esborrar ton pás y ta memoria.

I. PORTALS y PRESAS

EN LA MORT D' EN FONTANILLES

L' espectacle de la mort sempre sensible, sempre tràgic, ho es molt més quan arrabassa un sér en la flor de sa juventut y ab éll, junt ab sa vida, sas esperansas, sas il·lusions y son pervindre. Per aixó hem sentit doblement tots sos amichs la mort d' en Fontanilles, baixat á la tomba, precisament á l' hora de recullir lo fruyt dels seus afany, quan acabada sa carrera y completada sa sòlida educació literaria, essent ja un home, ab entera personalitat propia, en lo camp intelectual, més ne podían esperar las lletras catalanas qu' ab tant de lluhiment conreuhava.

La trista nova de sa pérdua per sempre ens deixa esbalañats. Tot justament ara, al bell mitj del plé de la vida, quan tot li somreya. ¡Quina desgracia! y ¡quina recansa per éll, per sos amichs y per sa familia! Al pensarhi, serà egoisme, serà lo qu' es vulga, pro un, com cert escriptor en sos semblants, no pot menos d' exclamar ¡quina llástima! y ¡tanta gent qu' es mor de velló que no serveix pera nos!

Sembla mentida, sembla que no pot ser, mes es aixís. La mort no té entranyas: injusta y desigual en la forma, es moralment justa é igualitaria en lo fondo; sa dalla may en vege, arreu sega vidas y á l' hora més impensada, ara l' abra després l' altra, á tothom alcansa sens admetre privilegis ni excepcions de cap mena.

Avuy li ha tocat lo torn á nostre benivolgut amich ¡poeta Narcís!

Catalunya, sa aymada pátria, ha perdut ab éll, poeta de grans vols, d' inspiració y d' ingeni, un cantor de sas gesses, de sas amarguras y de sos ideals, y un decidit campió de sa autonomia, un convensut adalit de sas reivindicacions nacionalistas; nosaltres un gran amich, intelligent, de càracter franch, modest y senzill y de cor obert com pochs n' hi ha.

Son estel no s' esborrará pas may de nostra pensa. Que descansi en pau eternament lo malhaguanyat amich, qui dediquém aquest recort carinyós, encar que modest, que bé s' en mereix cent y mil y més lo brau company y á qui de veras, ab tota l' ànima, plorém.

R. ROCA Y AUGUET.

EN LA MORT D' EN NARCÍS DE FONTANILLES Y GASSULL

¡Qué li queda á la Natura
pera mostrarse somrient,
si fins les fulles dels arbres
se li n' dü. envejós, lo vent?

Per açó trista, endolada,
se guayla al Novembre ab por,
y cada una que rodola
li dona un sotrach al cor.

¡Quantes lo vent n' ha arrencades
que davau sombra plascient!
Del Arbre de la Poesia
¡quantes fulles van cayent!

De la branca arrebbassades
al cim no hi podrán tornar,
mes de la terra allà hont cauen
ni l' torb las pot rossegar.

Son cullides d' una en una
y prompte enfilades son,
y juntes forman un llibre
que la Patria ensenya al mon.

Barreja de goig y llágrimes
lo seu llenguatge es del cor,
y l' poble que entent sa parla
hi riu ó li escapa l' plor.

Tu que has escrit en eix llibre
una plana com de mel
ja veurás com Catalunya
te beneheix, desde 'l cel.

R. ROCA Y JORDÁ.

20 de Novembre de 1898.

¡PLAN Y!

Al malaguanyat poeta Narcís Fontanilles

¡Perqué ja no rellas
tendres cansóns
aucell que may deixavas
als companyóns?

¿No veus que aquí no cant-
are ningú
¿perqué en los concerts nostres
hi faltas tu?

Avantes tot somreya
en lo verger
y donava poncelles
nostre roser.

Avantes tots cantávem
sentint ta veu
festives cansonetes
al entorn teu.

Are 'ls aucells ta ausencia
están plorant
y les flors que se obríen
marciute están.

Aucells y flors te anyoren
en los jardins,
son tristes les vesprades
y dematíns.

¿Perqué no vols fer coro
ab los companyns
y t' mostras insensible
á nostres plans?

¿Perqué ta veu hermosa
ja no sentim
y tan fonda tristesa
tots ne sofrim?

¡Has mort! Llensant tes ales
pel firmament
¡hont l' ideal cercaves
del pensament,

Ohires dalt dels núvols
cant falaguer
y allí te remontares
volant lleuger.

Eras de nostra branca
l' aucell festiu
hont feyas ab tos càntichs
enciser niu.

Niu rublert d' esperansas
y de ilusions
per tots los que gosávem
ab tes cansóns

¡Qu' es trist veure que 'l deixas
sense acabar
perqué 'l vent de la tomba
lo vé á esbollar!

Jo hi veyá entre ses fulles
brotets de llor
hont la gloria t' mostrava
son tálm de amor.

Mes tu avans de gosarne
son tendre encís
volares de sos brassos
al paradís.

Del somni d' eixa vida
has despertat
y llors que no 's marceixen
t' han coronat.

¡Qué tristes deus trovarne
nostres cansóns!
¡qué pobres nostres débits
inspiracions!

Mes vulgas escoltarles
felis company
dés lo verger 'hont are
estás cantant.

Son lo tribut que t' donan
de son amor
los amichs que t' volguéren
ab tot son cor.

Son llágrimes amargues
de sofriment
que á nostres cors arranca
l' anyorament.

Es la tendra corona
de grats recorts
que 's posa al cim la tomba
dels que son morts.

Es la oració ferventa
del cor que creu
é implora la clemencia
del mateix Deu.

ALFONS VERAY Y VALLÉS.

Girona 13 Dezembre de 1898.

*

*

Tornant del cementiri encare no m semblava que s' hagués mort; fins, de vegades me feya l' il·lusió de véurel allí, prop meu, cantant á mitja veu cansóns de la terra, encarcerat, ab el barret un xich de gayrell y enfonsat fins á las orellas, ab els dits á la pipa y gronxantse al caminar. ¡Hi havíam passat tantas nits junts per aquell camí, anant y tornant de la Font del Rey! Quasi sempre parlant de literatura ó d' art dramàtic (que era també una de les més decididas aficions sevas): de vegades, ab la llibertat que dona la foscor, y esplicant algún passatge de drama, ó algún xiste de comedia, se posava á recitar ab tan bona fé, que jo m veyá precisat á advertirli, que encare que las portas fossin tancadas els vehins eran á dintre.

Hi ha poetas de qui per conéixer que n son, es precis saber que fan versos, y que 'ls fan bé; ab en Fontanilles no 's necessitava aixó: temperament artístich dels més caracterisats, se revelava tot seguit á qualsevol persona de mitja criteri, y fins me crech que l' sentia instintivament la gent menos instruída. Degut potser á n' aixó, ab dificultat se trobaria, en circumstancies analogas, un home tan conegut precisament per poeta, com ho era en Fontanilles á Girona.

¡Per aixó, porque era nascut per l' Art, el marejava y l' fastiguejava tot lo que no l' hi feya sentir! ¡Per aixó aborría no 'l treball, però sí tot treball que no fos el seu! ¡Per aixó, després de mil duptes y vacilacions, sens cap classe d' entusiasme y forsat pels anys que l' hi venían á sobre, havia abrañat una professió que probablement hauria seguit, per tenirne alguna que l' hi obrís camí, en aquesta societat, tan mesquina ab els que del Art han de viure!

Sento dir á molts que en Fontanilles ha mort jove. Quan penso que are s' anava á trobar cara á cara, ab la lluyta per la vida, que més de quatre vegades haguera hagut d' apagar la inspiració bullent en el seu cap, pera traure un compte, que potser l' haguéren arrencat á la literatura, las exigencias d' una professió, ó las necessitats d' una familia, reflexiono... y m sembla que, de jove, ja n' ha mort... però... potser, no tant fora d' hora com molts se pensan.

JOAN VINYAS Y COMAS.

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT. — Sessió del dia 7 de Dezembre. — (2.ª convocatoria.) — Reunits 9 concejals, baix la presidencia del Alcalde senyor Boxa, prengueren los següents acorts, després de llegida y aprobada la acta de la anterior:

Aprobar l' extracte dels acorts pera sa publicació en lo Butlletí Oficial.

Aprobar comptes per valor de 2.376'79 pessetas.

Socorrer ab 60 pessetas al noy Joseph Barrull pera traslladar-se á Barcelona per sometrers al tractament del Dr. Ferrán.

Socorrer ab la pensió de un mes á la viuda del guarda Peral.

Adquirir nous rossos pera la guardia municipal.

Aprobar lo dictamen emés per la Comissió especial en la in-

formació oberta per la Diputació, en el quin se manifesta que l' Ajuntament está conforme ab la idea projectada per aquella Corporació.

Satisfes un ament de 30 pessetes trimestrals pel arrendament del local que ocupa la escola práctica normal, á cambi de las reformas que per compte seu verificará lo propietari. Traslladar interinament dita escola als baixos del local del Orfeón.

Concedir permís d' obres á D. Juliá Vilaró.

Aprobar lo plech de condicions pel arrendament del Teatre en los balls de Carnaval. Deu lo arrendatari satisfes per 4 balls, siscentes pessetes, y quaranta per alumbat per cada ball, depositant cent pessetes per fiança. Se senyala el dia 13 pel concurs, y lo presidirá el senyor Carreras.

Aprobar lo dictamen de la Comissió de Foment, en el quin se proposa la permuta de una parcela del Ajuntament ab altre de propietat de donya Anna Brusí de Almeda, en lo carrer de Ronda, compromentse lo primer á tancar lo terreno, construhir un rech. colocar acerats, indemnisar los dany y perjudicis de plantacions y expropiar lo terreno que falti, descomptant el que s' permuta.

Proposar al ram de Obres públiques que la carretera de Girona á Las Planas en construcció, passi per la Ronda de Ferran Puig y la Deyesa, obligantse lo Ajuntament á costejar la meytat del import de construcció del pont sobre el Güell, venentse pera aixó fer, dos títols intransferibles del deute procedent del 80 per cent de propis de valor nominal de 79,678' 65 pessetes. Se nomenbraren á les Comissions d' Hisenda y Foment pera que junts ab l' Arquitecte municipal estudiin l' assumpto.

— La setmana passada van contraure matrimoni nostre estimat consoci don Emili Verdaguer, Oficial criminalista del Jutjat de 1.ª instancia, ab la hermosa senyoreta donya Maria Comas y Roca. Foren padrins de boda los nostres amichs don Pere Aliu y don Pere de Palol. Desitjém á la jove parella una inacabable lluna de mel.

— En la expedició que procedent de Manila arribá lo dia 8 á Barcelona en lo vapor «Buenos Aires», han mort pel camí 54 soldats; d' ells hi ha els següents fills d' aquesta provincia: Benet Vilar y Folguera, cabo de infanteria de marina, fill de Jafre; y Celestí Serrats y Castells, cassador, de Sant Feliu de Buxalleu.

— L' Academia de Dret de Barcelona, respectable Corporació que no s' havia pas distingit fins are per son amor al programa catalanista, ha enviat á la Reyna Regent un Missatge que acaba ab les següents conclusions:

1.ª Regoneixement de la personalitat de las grans regions naturals é históricas d' Espanya y consegüent organisació del régimen autonómich de sos interessos, continuant á càrrech del Estat espanyol únicament aquellas funcions que requereixen la protecció y foment dels interessos realment comuns á todas las regions d' Espanya, com son relacions internacionals, repressió dels delictes, aranzels, marina, comunicacions, etc., etc.

2.ª Organisació corporativa pera fins polítichs, de las professions (carreras, arts, oficis, industrias, rendas), avuy día sols organisadas en part pera fins fiscals y encare en aquest respecte imperfectament, formant, ab las agrupacions que resultin, classes adecuadas á la vida actual moderna que exerceixin lo Dret de sufragi en tots los ordres: Estat municipal, Estat regional, Estat espanyol.

Es aixó una evident proba dels avensos que fá nostre causa entre la gent sensata y no enfangada en la política.

—Dediquém tota la *Secció literaria* d' aquest número, donantli més importancia que de costum, á honrar la memoria de nostre colaborador anyorat Sr. Fontanilles. Axó ns obliga á dexar pel número que vé, altres originals.

— Molts dels individus del gremi de manyans de Barcelona s' han constituït en «Agrupació Catalanista» adherintse á la Unió. Es un exemple que esperém serà imitat pels dels de molts altres oficis.

— El dia 8 del corrent debutá en lo Teatre Principal una companyia de zarzuela de género chico. Com ja saben nostres llegidors, en la present temporada teatral son empresaris los músichs del mateix Teatre á quins ha sigut cedit aquest pel Ajuntament sense retribució de cap classe per part de la Empresa. Aquest acort del Ajuntament ha sigut censurat per algún periódich, censura potser interessada; en cambi lo diari carlí, que té un de sos redactors dintre la Empresa ne fá grans elogis y promet feros un judici acabat de cada artista en particular y de la companyia en general. Per lo vist no 's recorda *El Norte* que 's tracta de sarsuela *chica* que altres vegades ha criticat y potser are mateix, de no estar interessat en la Empresa, seria capás de excomunicar á tots los que assistissin á les seves representacions. Es una moral molt acomodaticia la del *Norte*.

Per nostre part podem parlar ab entera imparcialitat, ja que no tenim ab aquesta Empresa ni ab les altres res que veure, y aplaudim l' acort del Ajuntament porque creyém que aixís ho tindria de fer sempre, y encare més: de permétreho l' estat del erari del municipi, creyém que tindria de subvencionar lo Teatre. Ya ho hem dit altres vegades y ho repetim, no ha de ser aquest una finca explotable per part del Ajuntament, sino un lloch d' esbarjo pels geronins, y l' Ajuntament hauria de preferir á les empreses que no tenen més objecte que proporcionar una diversió, al revés de lo que ha fet ab altres, quin únich fi ha sigut fer diners y explotar lo públich.

Lo conjunt de la companyia es ben regular y fins se procura que hi hagi varietat en l' espectacle, fentnos conèixer cada dia obras novas.

Centre Catalanista de Girona y sa Comarca

Avís als Socis

Per acort de la Junta Directiva, aquesta societat celebrará junta general ordinaria lo dia 18 d' aquest mes á las cinch de la tarde pera la renovació dels càrrechs de president, conservador, bibliotecari, vocal segon y secretari primer y pera lo demés previngut pels Estatuts.

Lo que en compliment de lo disposat per aquests, se fá á saber als socis, per si tenen á bé assistirhi: entenguentse que de no concorre en nombre sufficient pera pendre acorts, la Junta se celebrará lo dia 26 del present, á la mateixa hora.

Girona 12 de Dezembre de 1898. — P. A. de la J. D. — Joan Vinyas y Comas, Secretari.

Girona. — Establiment tipogràfic de Pami Torres.

Guía del viatger en la Comarca

Amer. — Estació fèrrea. Ferrocarril de Gerona a Olot y carretera de Sta. Coloma a Olot y de Gerona a Anglés a 18 k^m. de Gerona.

Anglés. — 14 k^m. de Gerona. (Vegis lo dit referent a Amer).

Arbucias. — 36 k^m. de Gerona. Carretera de Hostalrich a Sant Hilari Sacalm.

Armentera. — 27 k^m. de Gerona. Prop la carretera de La Bisbal a Figueras.

Bagur. — 44 k^m. de Gerona. Carretera de Gerona a Palamós per La Bisbal y Tramvia de Flassá a Palamós. Camí vehinal desde Palafrugell. Població marítima.

Banyolas. — 14 k^m. de Gerona. Carretera de Gerona a Olot. Aguas sulfurosas.

Besalú. — 41 k^m. Carreteras de Gerona a Olot y de Figueras a l'última població.

Blanes. — 32 k^m. Estació en lo ferrocarril de T. B. y F. Banys de mar.

Cadaquers. — A 54 k^m. Camí vehinal desde Rosas. Banys de mar.

Caldas de Calvello. — 16 k^m. Estació en lo ferrocarril de T. a B. y F. Carretera desde Llagostera. Aguas termals. Establiment del Srs. Prats y fill. — **Vichy Catalá**. — Cotxes de abdos establiments a tots los trens.

Calonge. — 27 k^m. Carretera de Sant Feliu de Guixols a Palamós.

Camprodón. — 59 k^m. Per Vich y per Olot passant per Sant Joan de las Abadessas.

Cassá de la Selva. — 12 k^m. Estació en lo ferrocarril de Gerona a Sant Feliu de Guixols y carretera de idem.

Castell d'Aro. — 25 k^m. (Id. anterior).

Castelló d'Ampurias. — 41 k^m. Carretera de Figueras a Rosas.

Figueras. — 32 k^m. Estació ferrocarril de T. a B. y F. Carretera de Barcelona a la Frontera y limit de la carretera de Olot, La Bisbal y Rosas.

Gerona. — Fonda del Comerç, carrer de Albarreda.

Hostalrich. — 30 k^m. Estació ferrocarril de T. a B. y F. y carretera fins a Sant Hilari.

La Bisbal. — 27 k^m. Estació Tramvia Flassá a Palamós. Carreteras de Gerona, Figueras y Palamós.

La Escala. — 32 k^m. Carretera de La Bisbal a Gerona y de la estació de Sant Jordi per Verges. Banys de mar. Ruhinas de Ampurias.

La Junquera. — 47 k^m. Limit en la carretera de Barcelona a Fransa. Banys de la Mercé. (Aguas sulfurosas).

La Sellera. — 16 k^m. Estació ferrocarril de Gerona a Olot, carreteras de Sta. Coloma y de Gerona a Olot.

Llagostera. — 24 k^m. Estació ferrocarril Sant Feliu de Guixols. Carreteras a id. y a Caldas de Malavella.

Llansá. — 41 k^m. Estació ferrocarril de T. a B. y F. Banys de mar.

Lloret de Mar. — 32 k^m. Carretera a la estació de Blanes, y carretera fins a Tossa.

Massanet de Cabrenys. — 34 k^m. Carretera desde Figueras.

Olot. — 48 k^m. Carreteras a Gerona, Figueras, Sant Joan las Abadessas y Sta. Coloma de Farnés.

Palafrugell. — 41 k^m. Estació Tramvia Flassá a Palamós y carretera de Gerona a Palamós.

Palamós. — 44 k^m. Estació del Tramvia de Flassá, limit de las carreteras de Sant Feliu y de Gerona.

Rosas. — 44 k^m. Carretera de Figueras. Banys de mar.

Sant Feliu de Guixols. — 36 k^m. Ferrocarril fins a Gerona: carreteras a Gerona y a Palamós. Establiment de banys de pila y oleatge.

Sant Hilari Sacalm. — 38 k^m. Carretera a la estació de Hostalrich y a Vich. Aguas acidulo carbonicas.

Sant Pere Pescador. — 27 k^m. Carretera que surt de la estació de Sant Jordi.

Sta. Coloma de Farnés. — 20 k^m. Carretera desde la estació de Sils (T. a B. y F.) y carreteras a Gerona, Olot y Barcelona. Aguas termals.

Torroella de Montgri. — 32 k^m. Carretera desde la estació de Verges y desde Gerona. Banys de mar al Estarlit.

Tossa. — 41 k^m. Carretera desde Lloret de Mar.

Vidreras. — 34 k^m. Carretera desde la estació de Sils y carretera desde Llagostera.

Viladrau. — 30 k^m. Camí de ferradura desde Sant Hilari y carreteras desde Vich y estació de Banyá. Hotel Cambrinus. Centre de excursións al Montseny.

SECCIO D'ANUNCIIS

Gran éxit en moltíssimas families d'Espanya

La gran sopa **Purés** marca Baget-Reus

Recomanan son us totas las eminencias métricas del mon, per esser la mes agradable, económica, alimenticia y mes facil de digirir. Ab l'ús constant d'ellas se consegueix mes facilitat en la digestió, fomenta la bellesa física y presta al cos un marcat caracter de lleugeresa y galanura. Lo poder nutritiu necessita de una materia asuada en los aliments y aquest se troba en las sopas «de PURÉS MARCA BAGET, que mantenen nostres humors en un saludable estat d'alcolicitat que ns preserva del reumatisme, gota diabetis y demés dolencias originals.

Las clases, avuy posadas a la venta son: *Puré de pessols verds.* — *Puré de fabas.* — *Puré de lletias.* — *Puré de fasols.* — *Puré de flor de arroz.* — *Puré de flor de cibada.* — *Puré de flor de sigrons turrats de Font de Sauco y la gran «salsa universal».*

PREUS DE VENTA

Un paquet que val pel públich *un ral*, produeix de 7 a 9 plats de sopa, y un paquet doble, que val *dos rals*, produeix de 15 a 17 plats.

PUNTS DE VENTA EN AQUESTA CAPITAL

- Don Benet Massot. — Plassa del Marqués de Camps.
- » Ramón Lladó. — Carrer de Barcelona, núm. 7.
- » Antoni Gnuarmoner. — En Francisco, 4.
- » Llorens Massa. — Rambla
- » Emili Andrés. — Sta. Clara, 4.
- » Sebastiá Alsina. — Mercaders, 20.

Representant exclusiu en la Provincia:

RAMÓN GISPERT.—GERONA

Banch Vitalici de Espanya

LA PREVISION

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companias de segurs sobre la vida reunidas
Carrer Ample 64, BARCELONA

CAPITAL SOCIAL **15 000.000** DE PESETAS.

Reservas en 31 Desembre de 1896 9.235,908'05 pts.

Capitals assegurats desde la fundació de las C. as fins al 31 Dbre 1897. 203.-80,352'95 »

Pagat per sinistres, pólissas vensudas y altres comptes fins igual data. 13.332,881'61 »

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderch y Bacó

Agents en la Capital

Toribi Corominas. — Narcís Boadas

DENTÍERIC ROCA

AL SALOL

El més higiènic y poderós antiséptic per evitar las caries y demés enfermetats de la boca.

Vi de Nou de Kola del Dr. Roca. — Tónico neurastènic, regulador del cor, excitant del sistema muscular y aliment d' ahorro.

Vi Iodo Tànic del Dr. Roca.

Vi Iodo Tànic Fosfatat del Dr. Roca. — De millors resultats que l'oli de fetje de bacallá, y de gran utilitat per combatre l'escrofulisme, afeccions del pit y reumatisme.

Tots los vins son a basse de Jerez y Malaga legitims

De venda a casa l' autor

LABORATORI Y FARMACIA DEL DR. ROCA
(antiga del Dr. Ameller)

Cort-Real, 4.—Girona

LO GIBERONÉS

PERIÓDICH PORTA-VEU

DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració: Rambla de la Libertat 31

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Gerona...	1 pesseta trimestre	Estranger...	1'50 pesseta trimestre
Vora...	1'25 id.		Un número sol. . . 0'10 id.